

Ticaret Ahlakı

﴿ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴾

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ

قَالَ: « رَجِمَ اللَّهُ رَجُلًا سَمَحًا إِذَا بَاعَ، وَإِذَا اشْتَرَى، وَإِذَا افْتَضَى »

Aziz Kardeşlerim

İnsanların toplu halde yaşamaya başladığı ve iktisadî ilişkilerin ortaya çıktığı dönemden beri, ticaret hayatımızın bir parçası haline gelmiştir. Kazanç amacıyla yürütülen farklı ürün ve malların alım satım etkinliğinin tümüne ticaret denmektedir. Elçilik ile görevlendirilmeden önce kendisi de bir tüccar olan yüce Peygamberimiz (sav); **“Doğru tâcir, kıyâmet günü Arş’ın gölgesindedir.”**¹ diye buyurmuş ve **“Doğru sözlü, dürüst ve güvenilir tâcir, nebîler, siddıklar ve şehitlerle beraberdir.”**² müjdesini vermiştir. Diğer taraftan ise; **“Tüccârlar kıyâmet günü fâcirler olacaklardır. Ancak dürüst ve doğrulukta bulunanlar müstesnâ...”**³ diyerek uyarmıştır.

Muhterem Müslümanlar!

Resulullah (sav) efendimizin doğru ve güvenilir ticaret vurgusu gerçekten çok manidardır. Çünkü zaafı sebebiyle insanoğlu, alım ve satım işlerinde kendi karının derdine düşüp, karşısında bulunan kişinin hak ve hukukunu ihlal etme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Buna yol açan en büyük zaafiyet, gem vurulmakta zorlanılan mal ve mülk ihtirasıdır. İnsanın bu yönüne dikkat çeken Fahr-i Kainat (sav); **“Ademoğlunun iki dere dolusu malı olsa bir üçüncüsünü ister. Ademoğlunun karnını topraktan başka bir şey dolduramaz.”**⁴ demiştir. İhtiraslarının esiri olanlar, ne yazık ki alışverişlerine hile karıştırabilmekte ve bencil davranabilmektedirler. Yüce Rabbimiz; **“Ölçü ve tartıya hile karıştıranların vay hâline! Onlar, insanlardan bir şey ölçerek aldıkları zaman tastamam alırlar. Fakat kendileri başkalarına bir şey satarken, eksik ölçüp tartarlar.”**⁵ diye buyurmuştur.

Değerli Müminler!

Mukaddes olan dinimiz İslam, hayatın her alanında olduğu gibi, bizlerden ticaret hayatında da ahlaklı olmamızı emretmektedir. Mevlâ-i Zülcelal Hazretleri; **“Ölçtüğünüz zaman tastamam ölçün ve doğru terazi ile tartın. Bu hem daha iyidir hem de sonucu daha güzeldir.”**⁶ diye emretmektedir. Ticarete kul hakkını gözetmek, haddi aşmamak gerekir. Kâr yapma hırsıyla ahiretimizi heba etmeyelim. Unutmayalım ki ticarete ahlaksız davranır, hileli mal satarsak, çocuklarımızın boğazından haram lokma geçirmiş oluruz. Ayrıca, yapacağımız ticarete, karşı tarafı da düşünmeliyiz. Alemlere rahmet olan yüce Peygamberimiz (sav); **“Satarken, satın alırken, alacağını talep ederken hoşgörülü davranıp kolaylık gösteren kimseye Allah rahmetiyle muamele eylesin.”**⁷ sözleriyle, yapacağımız ticari faaliyetlerdeki tarz ve tavrımızın nasıl olması gerektiğini beyan etmiştir. Özellikle her hareketimizle örnek teşkil ettiğimiz bu toplumda, ticaret anlayışımız dürüst olmalı ve İslam’ı temsil ettiğimizi unutmamalıyız.

Kıymetli Cemaat!

Müslümanın helal yoldan ticaret ile iştiğal etmesi elbette meşrudur. Ancak, dünya maişetinin peşinden koşup rızkını kazanırken, ahiretini de ihmal etmemeli ve dünyaya meyletmekten sakınmalıdır. Rabbimizin bir ayet-i kerimesinde ifade buyurduğu; **“(Öyle hakîkî er kişiler vardır ki) onlar, ne ticâret ne de alışverişin, kendilerini zikrullahdan, namaz kılmaktan ve zekât vermekten alıkoyamadığı kimselerdir. Onlar, kalblerin ve gözlerin allak bullak olduğu bir günden korkarlar.”** denilen müminlerden olmaya gayret etmeliyiz.⁸

Mevla bizleri, dünyası adalet, iyilik ve helal rızıkla mamur olan, diğer taraftan ise ahiretini de kazanan bahtiyar kullarından eylesin.

¹ İbn Mâce, Ticârât 1

² Tirmizî, Büyû, 4

³ Tirmizî, Büyû, 4; İbn Mâce, Ticârât, 3

⁴ Buhârî, Rikâk, 10; Müslim, Zekât, 116

⁵ Mutaffifin Suresi 83:1-3

⁶ İsrâ suresi 17:35

⁷ Buhârî, Büyû, 16

⁸ Nûr, 24:37